

УДК 78.071.1(477):316.7(4)
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/87-1-28>

Денис КАРАЧЕВЦЕВ,
orcid.org/0000-0002-1310-5325
творчий аспірант кафедри камерного ансамблю
Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського
(Харків, Україна) kharkovcellist@ukr.net

УКРАЇНСЬКА ВІОЛОНЧЕЛЬНА МУЗИКА В ЄВРОПІ. ДОСВІД РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ

У статті здійснено аналіз процесів інтеграції української віолончельної музики до європейського культурного простору в період 2022–2025 років. У фокусі дослідження – роль віолончелі у представленні української культури на міжнародній сцені. Автор наголошує на подвійній динаміці цього процесу – з одного боку, через активну участь українських виконавців у проєктах, концертах, фестивалях та міждисциплінарних подіях у країнах Європи; з іншого – через зацікавлення європейських митців сучасним українським репертуаром, зокрема творами З. Алмаші, В. Рекало, М. Коломійця, та інших композиторів. Важливим прикладом стало відкриття і прем'єра концерту для віолончелі Федора Акіменка, який понад століття залишався невідомим.

У статті відображено, як геополітична ситуація сприяла активізації культурної дипломатії, що дало українським виконавцям можливість презентувати нову академічну музику в різноманітних форматах – від авангардних аудіовізуальних перформансів до виступів у храмах і на міжнародних конференціях. Значна увага приділена авторському досвіду – зокрема участі у резиденції Kyiv Symphony Orchestra в Німеччині, співпраці з європейськими фестивалями, втіленню інтермедійних проєктів та виконавській практиці в межах освітніх і мистецьких програм. У контексті сучасної музичної мобільності розглядаються особливості організації проєктної діяльності в Європі: довготривале планування, грантова підтримка, інституційні партнерства.

Стаття демонструє, що українські віолончелісти не лише адаптуються до європейських стандартів, а й активно формують нові професійні середовища та впливають на репертуарну політику. Водночас автор звертає увагу на еволюцію образу українського музиканта: від гастрольного ресурсу до рівноправного учасника культурного діалогу. Репрезентація українського віолончельного мистецтва набуває системного характеру й сприяє сталому формуванню європейського іміджу України як самобутньої музичної держави.

Ключові слова: українська віолончельна музика, культурна дипломатія, європейська інтеграція, прем'єри, виконавці, проєкти, сучасна музика, авторський досвід.

Denys KARACHEVTSEV,
orcid.org/0000-0002-1310-5325
Creative Postgraduate Student at the Department of Chamber Ensemble
Kharkiv I. P. Kotlyarevsky National University of Arts
(Kharkiv, Ukraine) kharkovcellist@ukr.net

UKRAINIAN CELLO MUSIC IN EUROPE: EXPERIENCE OF REPRESENTATION

This article analyzes the processes of integrating Ukrainian cello music into the European cultural space during the period of 2022–2025. The study focuses on the role of the cello in representing Ukrainian culture on the international stage. The author emphasizes the dual dynamics of this integration: on the one hand, through the active participation of Ukrainian performers in projects, concerts, festivals, and interdisciplinary events across Europe; on the other hand, through the growing interest of European artists in contemporary Ukrainian repertoire, particularly works by Zoltan Almashi, Volodymyr Rekaló, Maksym Kolomiets, and other composers. A notable example is the rediscovery and premiere of Fedir Akimenko's cello concerto, which had remained unknown for over a century.

The article highlights how the geopolitical situation has contributed to the intensification of cultural diplomacy, providing Ukrainian performers with opportunities to present new academic music in diverse formats – from avant-garde audiovisual performances to appearances in churches and at international conferences. Special attention is given to the author's personal experience, including participation in the Kyiv Symphony Orchestra's residency in Germany, collaboration with European festivals, the implementation of intermedia projects, and performance practices within educational and artistic programs.

Within the context of contemporary musical mobility, the article explores the specifics of project-based work in Europe, including long-term planning, grant support, and institutional partnerships. It demonstrates that Ukrainian cellists are not only adapting to European standards but also actively shaping new professional environments and influencing repertoire policies. At the same time, the author draws attention to the evolving image of the Ukrainian musician – from a touring resource to an equal participant in cultural dialogue. The representation of Ukrainian cello art is becoming systemic and contributes to the sustainable formation of Ukraine's image as a distinctive musical nation in Europe.

Key words: Ukrainian cello music, cultural diplomacy, European integration, premieres, performers, projects, contemporary music, personal experience.

Постановка проблеми. Питання європейської інтеграції України постає актуальним особливо після початку повномасштабного вторгнення. Останні три роки, що стали випробуванням у боротьбі за державність у повномасштабній війні, водночас ознаменувалися значною увагою до української культури. Українська музика та українські митці знаходяться у фокусі уваги в світі та працюють над просуванням національної культури як культури європоцентричної. Оскільки контекст є дуже широким, предметом розгляду в даній статті являється віолончельна українська музика та власний виконавський досвід автора на європейських сценах. Проєкти пов'язані із репрезентацією української музики наразі охоплюють великий спектр форматів та подій в Європі, що свідчить про якісно новий рівень співпраці. Такий досвід потребує узагальнення та аналізу для виявлення тенденцій розвитку взаємодії з європейською музичною спільнотою у подальшому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій за темою. Сучасні українські музикознавчі публікації освітлюють різносторонні питання присвячені віолончельному мистецтву сучасності. У статті О. Берегової зазначається «Українські митці мають сьогодні відповідальну місію – виявляти постійну присутність у європейському і світовому культурному просторі бути видимими, почутими, зрозумілими і конкретними, працювати на користь України на культурно-інформаційному фронті, фіксуючи новітню історію і доносячи до глобальної аудиторії правду...» (Берегова, 2024: 125). Така місія підносить задачу репрезентації української національної культури, зокрема музики, на новий рівень значення та відповідальності. Шляхи ж реалізації такої місії тісно пов'язані з питаннями промоції музики в сучасних реаліях, і розглядаються у останніх статтях музикознавців (Лозинська, 2023) та соціологів. Як підкреслюють Л. Фіцик та І. Фіцик «Наша країна, не зважаючи на криваву і виснажливу війну, продовжує проєвропейські реформи, ухвалюючи важливі євроінтеграційні закони в економічній та політичній сферах, та поглиблюючи культурне співробітництво з країнам Євросоюзу. Загалом, є підстави говорити про помітний прогрес, значні здобутки і зрушення на шляху інтеграції України в європейський культурний простір» (Фіцик Л., Фіцик І., 2024: 245).

Загалом варто наголосити, що попри широку представленість теми промоції української музики в сучасних музикознавчих працях, питання репрезентації саме українського віолончельного мистецтва на європейській сцені досі лишається не дослідженим. Представлена стаття покликана

частково заповнити цю прогалину, оскільки віолончель – як виразний сольний і багатофункціональний інструмент – відіграє важливу роль в українській традиції академічного виконавства. Вона не лише посідає чільне місце серед класичних струнних інструментів, а й часто стає засобом художньої реалізації концепцій сучасних українських композиторів.

Метою статті є комплексне висвітлення процесів репрезентації української віолончельної музики в європейському просторі на тлі повномасштабної війни та активізації культурної дипломатії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Тенденції глобалізації у сучасному світі набирають дедалі більшої швидкості завдяки розвитку технологій і соціальних мереж. В таких умовах інформаційна політика відіграє ключову роль у збереженні та поширенні національної культури. Процес інтеграції України в європейський культурний простір має двосторонній характер, оскільки відбувається у двох основних напрямках. Перший – це зовнішня інтеграція, що включає репрезентацію української культури за кордоном та співпрацю українських митців із міжнародною спільнотою. Другий – внутрішня взаємодія з європейськими партнерами, які раніше не мали тісних культурних зв'язків з Україною. Ці тенденції повною мірою стосуються і академічного виконавства на струнних інструментах, зокрема віолончелі, що є предметом подальшого аналізу у даній статті.

Слід відзначити що у кожного струнного інструменту існує не тільки передумови існування, історія та шлях розвитку, а ще й ком'юніті людей які знаються, цікавляться та віддані саме цьому конкретному інструменту. До такого кола можна віднести виконавців на інструментах, композиторів що пишуть присвячені їм твори, науковців та майстрів які пов'язані з процесом створення самих інструментів. Близкість зв'язків прямо пропорційна популярності інструменту в світі, якщо умовна кількість скрипалів на курсі консерваторій та оркестрів перевищує віолончельну групу у три рази, то і зв'язки є не надто тісними через велику кількість людей, проте інструменти басової групи, віолончелісти і особливо контрабасисти демонструють дуже об'єднане колегіальне коло, в якому зв'язки поширюються не тільки на локальні колективи а й велике міжнародне ком'юніті, що відкриває нові можливості розвитку.

За таких умов, актуальними тенденціями стають розширення спілкування у професійному колі, обмін досвідом та наслідування нових від-

криттів, зокрема у віолончельному репертуарі. Рушіями заходів, пов'язаних з таким процесом, стають часто представники української діаспори за кордоном, музиканти, викладачі та студенти консерваторій, диригенти, науковці. Починаючи з 2022 року, з моменту повномасштабного вторгнення, Україна знаходиться у фокусі уваги у світі. Зокрема, велика увага прикута саме до української культури та мистецтва, за допомогою якого наша країна репрезентує своє європейське спрямування, приналежність до культур в широкому контексті європейських країн та вільного світу. Культурна та інформаційна політика є одним із напрямів європейської інтеграції України і за ці три роки досягла значних результатів, як репутаційних здобутків так і практичного значення, українські музиканти та мистецькі колективи виступають на провідних світових сценах, а новий репертуар виконується світовими колективами найвищого гатунку. З подібних прикладів можна назвати Kyiv Symphony Orchestra – український оркестр підписав договір про співпрацю з Берлінською Філармонією що дає можливість виступати кілька разів на сезон на базі Філармонії та з її штатними диригентами. Приклад співпраці українських композиторів із світовою сценою – написання опери українським композитором М. Коломійцем на замовлення Нью-Йоркської Метрополітан Опері, яка увійде в репертуар наступного сезону.

Розглянемо актуальні європейські прем'єри української віолончельної музики. З композиторів які відзначились новими творами для віолончелі – З. Алмаші, В. Рекало, М. Шалигін, Є. Оркін, А. Мерхель, Т. Хорошун, М. Коломієць, С. Вілка, В. Польова. Окрему цікавість викликає постать Є. Оркіна, композитора що відзначився за сезон 2024 року співпрацею з видатною нотною редакцією Universal Music, та кількома гучними європейськими прем'єрами, а його "Todesfuge" стала твором що ввійшов у першу повністю українську програму на Wiener Music Festival під орудою диригентки Оксани Линів. Написаний ним концерт для віолончелі ще не був виконаний, але маємо сподівання його побачити в сезоні наступному або навіть цьому.

Прикладами національного репертуару що були представлені у країнах Європейського Союзу хотілося б відзначити декілька творів. В. Рекало «Seven Simple Dawns» – приклад сучасного осмислення жанру сюїти для віолончелі соло, написаний у 2022 році у Львові, присвячений Золтану Алмаші. Твір вже став частиною кількох театральних постановок та аудіовізуального перформансу а також предметом вивчення кількох музикознавчих

наукових статей. Сюїта присвячена досвіду переживання війни і була розглянута в цьому контексті у статті доктора мистецтвознавства, професора Берегової Олени Миколаївни в якій досліджується роль сучасної української музики як форми культурного спротиву в умовах повномасштабної війни. Авторка аналізує, як музика відображає національну ідентичність, фіксує досвід війни та служить інструментом солідарності, пам'яті й опору.

Також окрему увагу привертає прем'єра концерту для віолончелі українського композитора Федіра Акименко, що був знайдений диригентом К. Карабіцем у нотній бібліотеці в Парижі. Даний концерт був написаний у 1918 році і більше ніж на 100 років лишався абсолютно невідомим широкому загалу. Федір Акименко (1876–1945) український композитор, піаніст і музикознавець. Його біографія яскравий приклад імперської політики тих часів, Акименко народився в Україні в Харкові у 1876 році і в 10 років був відправлений до Петербурга, де співав у придворному хорі а cappella і здобував професійну музичну освіту, завдяки якій спромігся зробити кар'єру у тогочасній столиці російської імперії. У 1924 році Акименко емігрував до Праги і під час проживання там почав відроджувати інтерес до української культури. Це возз'єднання з культурою рідної країни тривало до кінця його життя. На той час він жив у Парижі і пізня творчість була сильно відзначена українською тематикою, зокрема такими творами, як Українська сюїта та Українські картини, різдвяні колядки та хорові обробки українських народних пісень. Диригент К.Карабіц, який знайшов цей концерт і цим зробив внесок в вивчення українського віолончельного репертуару, готував його до виконання у Харкові, на батьківщині композитора, разом з Харківським Молодіжним Симфонічним Оркестром Слобожанський, але цим планам завадила війна. Тим не менше, прем'єра відбулась вже у 2023 році в філармонії м. Портсмут, соліст Victor Julienne-Lafferriere.

Іншим напрямом репрезентації української віолончельної музики на європейській сцені є досвід виконання європейськими музикантами українського репертуару. Слід відзначити досить велике число артистів віолончелістів зі світовим ім'ям у класичній музиці які підтримали Україну в медіа та висловили свою громадянську позицію стосовно війни в Україні. Серед них можна назвати Йо-Йо-Ма, Г. Капюсон, Д. Мюллер-Шотт, Г. К'єрра та багато інших.

Серед тих хто продемонстрував підтримку не тільки вербально, а й за допомогою своїх візитів,

які крім співпраці та концертів мали у складовій ще й гуманітарну місію – можна назвати Гот'є Капосона (2022 р.), Жан-Гійом К'єрра, та Рафаела Громес (2024 р.)

Тур німецької віолончелістки Рафаели Громес на базі проекту Соні Класікал став прикладом взаємної співпраці оскільки містив в собі всі напрямки комплексного співробітництва цього світового музичного лейблу з Національним Симфонічним оркестром України під керівництвом диригента Володимира Сіренко – записаний альбом в Польщі, концерти в Україні та концертний тур в Німеччині, прем'єра обробки українського твору для віолончелі Молитва за Україну Сільвестрова, та запис золотого фонду європейської класики – концерт Дворжака.

Одночасно з засвідчення підтримки з боку світових музикантів, широкий спектр проектів також мала співпраця між українськими та світовими колективами, завдяки чому кількість українських заходів в світі вийшла на якісно інший рівень ніж була до того. Важливим елементом співпраці стало також формування осередків української діаспори в європейських та світових культурних центрах, завдяки чому організованість та інтенсивність промоції української культури на регулярній основі, утворила новий вимір співпраці та інтегрованості української музичної культури на європейській сцені.

Новий час відкриває нові українські імена та твори для широкого загалу європейської публіки. З цією місією виступають численні українські національні колективи за кордоном, виконавці камерної музики, а також науковці та композитори. Слід відзначити серйозний інтерес європейської публіки до нового репертуару також. Німецькі поціновувачі класичної музики маючи традиційно надзвичайно високий рівень обізнаності класичного репертуару, знаходять чи не найбільше задоволення у відкритті творів невідомих раніше, чи то прем'єр чи музики яка раніше не виконувалась в звичному репертуарі європейських виконавців. Схожим чином формується інтерес до нових імен у виконавстві, де українські музиканти стали для багатьох справжніми відкриттями. Серед українських віолончелістів які відзначились як виконавською так і композиторською діяльністю можна назвати:

– Золтан Алмаші – автор чий твори для віолончелі складають вже помітну частину українського віолончельного репертуару сучасності, тільки за період минулого року відзначився численними виконаннями своїх творів, у понад 12 країнах світу. Як виконавець Золтан провів теж

чимало концертів у складі Київської Камерати за кордоном і декілька прем'єр своїх творів та власних сольних концертів в Україні.

– Віктор Рекало – випускник ХНУМ ім. Котляревського, нині соліст Національної філармонії, артист Вільнюс квартету, Литва, який у 2021 році розпочав свою композиторську діяльність і є автором творів для квартету, дуету віолончелей, та віолончелі соло.

– Олексій Шадрін – соліст, лауреат конкурсу Королеви Єлизавети, відомий також співпрацею з Ebene Quator.

– Денис Северин – викладач Музичної Академії в Базелі, фахівець відомий широкою географією своїх майстер-класів для студентів та учнів спеціальних музичних шкіл Європи та України.

– Ганна Нужа – Заслужена Артистка України, викладачка що працює у Стокгольмі та співпрацює із Національною філармонією Швеції.

– Ігор Пацовський – соліст, запрошений соліст Арктичної Симфонії, Норвегія.

У контексті власного виконавського досвіду в європейському музичному середовищі протягом першого року перебування за кордоном, що поєднувався із навчанням в асистентурі та проходженням курсу післядипломної освіти *Konzertexamen* в Академії імені Антона Рубінштейна в Берліні, вдалося взяти участь у низці різноформатних мистецьких ініціатив. Ці проекти охоплювали як академічні, так і інтермедійні жанри та засвідчили широкий спектр можливостей для презентації української віолончельної музики на європейській сцені.

Міжнародна конференція

Досить розповсюдженим способом відкриття конференцій став короткий музичний виступ в програмі якого закладено меседжі важливі для контексті самої конференції. Таким прикладом став виступ на Берлінській конференції з відновлення України 2024 українського митця Романа Григоріва з ансамблем Мрія де був зіграний його твір-перформанс для камерного оркестру і частини від ракети системи залпового ракетного вогню «Ураган» що була знайдена в Бучі у 2022 році.

Фестивалі є традиційним форматом для європейських країн, у абсолютному різноманітті видів, локацій та концепцій. Фестиваль академічної музики, фестиваль сучасного мистецтва, фестиваль культури народів світу – це три приклади форматів в яких проявився інтерес європейського слухача до української віолончельної музики

Берлін відомий багатим театральним життям і в Музичній Академії Ханс Ейслер на кафедрі театральної режисури у 2022 відбувся проект що

називався "Fremd" і був присвячений роздумам і рефлексії над питанням дому та чужорідного середовища, в основі маючи воєнні мемуари з Харкова часів початку повномасштабної агресії.

У 2022р був створений аудіовізуальний перформанс "The Garden of Immaculated Voices", автори Андрій Мерхель та Денис Карачевцев, що включав в себе фрагменти сучасної української віолончельної музики, та за період 2022–2023 років пройшов тричі на теренах Австрії, Німеччини та Польщі.

Університет Віттен-Хайрдеке що є першим приватним університетом німецького регіону Нордрейн-Вестфалія провів майстер клас присвячений досвіду митців що стали свідками війни та вплив цих подій на їх мистецький шлях. На концерті що пройшов після майстер-класу було зібрано кошти на підтримку України.

Протестантська церква в Познані стала культурним осередком підтримки українців що живуть у Познані, зокрема мистецьких проєктів у співпраці між країнами. В одному з таких проєктів відбувся сольний виступ із програмою української музики для віолончелі соло, а також проєкт під назвою Psalmu mówię, у виконанні українського ансамблю сучасної музики Sed Contra, Київ.

Союзи композиторів виступають замовниками концертів з прем'єрами власних творів і ця тенденція розширює площину співпраці оскільки виконавці не тільки виконують твори а й особисто спілкуються і працюють з композиторами сучасної музики. Lyatoshynsky Trio були виконавцями такого концерту у м. Грац, Австрія.

Виставка фоторобіт з українського метро часів початку повномасштабного вторгнення у 2022 році стала темою для нагадування німецьким громадянам про війну що відбувається і своєрідним мостом між системами метрополітену в Україні і в Німеччині. Виступ з програмою для віолончелі соло проходив прямо на платформах станцій громадського транспорту, в Берліні та Лейпцигу.

Ще один формат який сформувався як окремий вид живих виступів за часів ковідних обмежень, існує як форма роботи і лишається актуальним а знайдені технічні рішення для реалізації такого формату дають можливість працювати у звичних умовах.

Концерт на українські народні теми та сучасні українські твори – проєкти присвячені культурам різних країн світу дуже цінуються в рамках німецької культурної політики, і одним з таких проєктів стала співпраця українських митців із берлінським колективом "Babylon orchestra", який було представлено на кількох концертах присвя-

чених українській музиці в джазі. Програма включала в себе джазові обробки української музики та авторські композиції учасників.

Аналіз цього спектру мистецької активності дає підстави зробити кілька висновків щодо специфіки функціонування європейського концертного середовища. По-перше, спостерігається значна різноманітність форматів, у межах яких академічна музика може бути представлена – від класичних концертів до інтермедійних перформансів. По-друге, організація подібних проєктів вимагає довготривалого планування. У Німеччині типовим є підхід, коли цикл реалізації проєкту – від ідеї до втілення – займає від шести до дев'яти місяців. У деяких випадках концерти плануються за два з половиною роки наперед. Третім важливим чинником є складна грантова система підтримки митців, яка передбачає участь інституцій громадянського суспільства, муніципальних програм, культурних фондів та політичних структур. Наявність громадянства, місця проживання, статусу студента чи викладача часто є критеріями доступу до фінансування. Водночас дієва система авторського права, професійних стандартів та репертуарного менеджменту створює передумови для інтеграції українських виконавців у загальноєвропейський музичний простір.

Висновки. Українська віолончельна спільнота дедалі активніше інтегрується у загальноєвропейський музичний простір і функціонує у двосторонньому напрямі. Попри певні обмеження концертної діяльності в Україні, спричинені безпековими чинниками, українські музиканти реалізують успішні проєкти, спрямовані на промоцію національної культури як самобутнього й невід'ємного елементу європейського простору. Внаслідок системної діяльності, спрямованої на популяризацію української академічної музики, формується стійка тенденція до її сприйняття на рівних серед інших європейських культур.

На сучасному етапі імідж українських виконавців у світі зазнає суттєвого якісного зрушення, що супроводжується зростанням довіри, відкритості до співпраці та включеністю у міжнародний професійний обіг. Хоча українські колективи вже тривалий час є частиною європейської музичної сцени значна частина їх участі у закордонних проєктах до останнього часу мала переважно комерційний характер. Проте в останні роки спостерігається позитивна динаміка зміни цього підходу. З появою сталіших професійних зв'язків, зростанням авторитету української культури та формуванням позитивного іміджу держави на міжнародній арені, українських виконавців усе

частіше сприймають як рівноправних партнерів у мистецькому діалозі. Значна кількість міжнародних музичних інституцій, які раніше не мали досвіду безпосередньої співпраці з українськими музикантами, сьогодні демонструє відкритість до взаємодії. У цьому процесі особливу роль відіграє активна присутність українських композиторів та виконавців у культурному ландшафті Європи. Їх творчість сприяє підвищенню обізнаності європейської аудиторії про українську культуру, фор-

муючи її позитивний імідж як рівноправної частини загальноєвропейського музичного контексту.

Зростаюча увага до нових творів українських композиторів, а також відкриття маловідомих архівних зразків українського репертуару, постає як перспективний напрям як мистецької, так і наукової діяльності. Цей процес не лише зміцнює позиції української музики в Європі, а й сприяє глибшій інтеграції України у культурне середовище об'єднаної Європи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мусієнко О. В. Новітні аудіовізуальні інструменти репрезентації української ідентичності на відеохостингах в умовах російсько-української війни. *Культура і сучасність*. 2023. № 78. DOI: <https://doi.org/10.31516/2410-5325.078.03>
2. Погорецький Ю. Ю. Модифікація віолончельного виконавства в сучасному векторі розвитку. *Слобожанські мистецькі студії*. 2023. Вип. 3. DOI: <https://doi.org/10.32782/art/2023.3.12>
3. Лозинська О. Проекти у сфері класичної музики як інструмент культурної дипломатії: цілі, стратегії, виклики (український воєнний контекст). 2023. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-0926-2023-1-44-4>
4. Фицик Л., Фицик І. Інтеграція України в культурний простір Європи в умовах повномасштабної війни (на прикладі міст Польщі). *Європейські історичні студії*. 2024. № 29. С. 244–257. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/handle/123456789/17656>
5. Боголюбов О. О. Класична та джазова інтерпретації «Мелодії на українську народну тему» Бориса Лятошинського. Музичний твір у перетині сучасних інтерпретаційних процесів: матеріали наук.-практ. конф. / Нац. всеукр. муз. спілка, Дніпропетр. акад. музики ім. М. Глінки. Дніпро, 2022.
6. Печеранський І., Губернатор О. Нові наративи, імерсійні та інтерактивні художні практики в відеоарті та аудіовізуальній культурі епохи постмодерну. *Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство»*. 2024. № 50. С. 67–73. DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1176.50.2024.306795>
7. Берегова О. Мистецтво незламних: українська композиторська творчість проти російської агресії. *Музикознавча думка Дніпропетровщини*. 2024. Вип. 27. С. 115–127. DOI: <https://doi.org/10.33287/222446>
8. Bournemouth Symphony Orchestra. (дата звернення, 20 березня, 2025). An important and completely forgotten composer whose music definitely deserves attention: Kirill Karabits on the Ukrainian world premiere coming to the South Coast this autumn. <https://bsolive.com/news/an-important-and-completely-forgotten-composer-whose-music-definitely-deserves-attention-kirill-karabits-on-the-ukrainian-world-premiere-coming-to-the-south-coast-this-autu/>
9. Kulturkalender Dresden. (дата звернення 25 березня, 2025). The Garden of Immaculate Voices. <https://www.kulturkalender-dresden.de/veranstaltung/the-garden-of-immaculate-voices>
10. Babylon Orchestra Berlin. (дата звернення 2 грудня, 2022). Babylon Orchestra Berlin. Zig Zag Jazz Club. <https://www.zigzag-jazzclub.berlin/program-mai/babylon-orchestra-berlin>
11. n-ost. (дата звернення 21 серпня, 2023). Next Station Ukraine in Berlin. <https://n-ost.org/news/next-station>

REFERENCES

1. Musiienko, O. V. (2023). Novitni audiovizualni instrumenty reprezentatsii ukrainiskoi identychnosti na videokhostynhah v umovakh rosiisko-ukrainskoi viiny [Modern audiovisual tools of Ukrainian identity representation on video hosting platforms in the context of the Russo-Ukrainian war]. *Kultura i suchasnist*. № 78. <https://doi.org/10.31516/2410-5325.078.03> [in Ukrainian].
2. Pohoretskyi, Yu. Yu. (2023). Modyfikatsiia violonchelnoho vykonavstva v suchasnomu vektori rozvytku [Modification of cello performance in the modern development vector]. *Slobozhanski mystetski studii*. Vyp. 3. <https://doi.org/10.32782/art/2023.3.12> [in Ukrainian].
3. Lozynska, O. (2023). Proiekty u sferi klasychnoi muzyky yak instrument kulturnoi dyplomatii: tsili, stratehii, vyklyky (ukrainskyi voiennyi kontekst) [Classical music projects as a tool of cultural diplomacy: goals, strategies, challenges (Ukrainian wartime context)]. <https://doi.org/10.32782/2224-0926-2023-1-44-4> [in Ukrainian].
4. Fytsyk, L. & Fytsyk, I. (2024). Intehratsiia Ukrainy v kulturnyi prostir Yevropy v umovakh povnomasshtabnoi viiny (na prykladi mist Polishchi) [Ukraine's integration into the European cultural space in the context of full-scale war (based on Polish cities)]. *Yevropeiski istorychni studii*. № 29. Pp. 244–257. <https://dspace.udpu.edu.ua/handle/123456789/17656> [in Ukrainian].
5. Boholiubov, O. O. (2022). Klasychna ta dzhazova interpretatsii «Melodii na ukrainsku narodnu temu» Borysa Liatoshynskoho [Classical and jazz interpretations of “Melody on a Ukrainian Folk Theme” by Borys Liatoshynskiy]. *Muzychnyi tvor u peretyni suchasnykh interpretatsiinykh protsesiv: materialy nauk.-prakt. konf. Dnipro*. [in Ukrainian].
6. Pecheranskyi, I., & Hubernator, O. (2024). Novi naratyvy, imersiini ta interaktyvni khudozhni praktyky v videoarti ta audiovizualnii kulturi epokhy postmodernu [New narratives, immersive and interactive artistic practices in video art and audiovisual culture of the postmodern era]. *Visnyk KNUKіM. Serii «Mystetvoznavstvo»*. № 50. Pp. 67–73. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.50.2024.306795> [in Ukrainian].

7. Berehova, O. (2024). *Mystetstvo nezlamnykh: ukrainska kompozytorska tvorchist proty rosiiskoi ahresii* [Art of the Unbreakable: Ukrainian composer creativity against Russian aggression]. *Muzyknavcha dumka Dnipropetrovshchyny*. Vyp. 27. Pp. 115–127. <https://doi.org/10.33287/222446> [in Ukrainian].
8. Bournemouth Symphony Orchestra. (2024, 20 March). An important and completely forgotten composer whose music definitely deserves attention: Kirill Karabits on the Ukrainian world premiere coming to the South Coast this autumn. <https://bsolive.com/news/an-important-and-completely-forgotten-composer-whose-music-definitely-deserves-attention-kirill-karabits-on-the-ukrainian-world-premiere-coming-to-the-south-coast-this-autu/>
9. Kulturkalender Dresden. (2024, 25 March.). The Garden of Immaculate Voices. <https://www.kulturkalender-dresden.de/veranstaltung/the-garden-of-immaculate-voices>
10. Babylon Orchestra Berlin. (2022, 2 December). Babylon Orchestra Berlin. Zig Zag Jazz Club. <https://www.zigzag-jazzclub.berlin/program-mai/babylon-orchestra-berlin>
11. n-ost. (2023, 21 August). Next Station Ukraine in Berlin. <https://n-ost.org/news/next-station>